

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Rebus Gestis Beati Aloysii Gonzagæ E Societate Iesv

Marchetti, Annibale

Florentiæ, 1687

Capvt XII. Animum suum Ferdinando Parenti aperit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43962

*Animum suum Ferdinando
Parenti aperit.*

adē propo-
sitū aperit
Patri, qui
id agrē au-
dit.

Aud ita multo post tempore,
Aloysius, cui nihil longius,
quàm ut voto potiretur, per
se ipse Ferdinandum parentem
adit, eumque intrepidâ pari-
ter ac modestâ oratione docet,
sibi certum esse, atque animo obfirmatum, re-
liquum ætatis tempus Numinis obsequio inter
claustra religiosa mancipare. Proinde uti pro-
positum persequi liceat, veniam enixè petere,
Quem ita loquutum toruè respectans Pater
asperis primò verbis increpuit: mox commi-
natus sese eum nudatum verberibus fædum in
modum accepturum, si talia iterum promat,
abire iussit. Ad hæc interritus Aloysius: Ni-
hil malo, inquit: Ad omnia sat paratum vides:
lucro apponam quidquid Christi causâ feren-
dum venerit: eritque pergratum eius cruci meâ
causâ susceptæ humerum supponere, & pro me
laboranti aliquod levamentum præstare. Quo
responso hebetatis paternis minis securus abiit,
Pater

Pater gravi ex eâ re dolore correptus, dies cō-
 plures anxius, noctesque æstuans, ac vigil ex-
 traxit: Ratus deinde nonnisi egestâ bile sto-
 macoque expurgato dolorem levatum iri; fa-
 mulo allegato, illum adesse iubet, cui Puer sa-
 crâ Confessione conscientia latebras aperue-
 rat, atque in eum, tanquam in eius consilij
 authorem, quidquid inde hauserat bilis, satis
 abundanter regeffit: graviter scilicet expostulans
 primum familiae suæ columnen eius artibus sub-
 duci, totamque domum illi incumbentem ever-
 ti. Iam sibi, morbis urgentibus, properatam
 instare senectutem: curas cum familiâ augeri,
 vires imminui: rem privatam ac publicam la-
 bare in dies, atque extrema comminari: qua-
 le proinde inhumanitatis portentum: Natum
 Parenti, cum proximè futurum speret, ut eius
 robore revalescat malis artibus subripere? Cui
 Mystes serenatâ fronte haud ita pridem huius
 rei conscium sese ab Aloysio factum respondit,
 quemadmodum ex eo cognoscere promptum
 esset: Cæterùm credibile admodum esse, ipsum
 illud Numen, quod ab ineunte ætate tantum
 virtutis, atque innocentia Pueri suggererat, hâc
 illi per se, nulloque adhibito interprete, men-
 tem iniecisse, ut eò sese reciperet, ubi virtus
 omnis ac sanctitas tanquam in proprio solo vi-

F geres

geret, seruarique diutiùs posset. Hoc audito responso, primus ille iracundi hominis feruor defedit, despumavitque: Inde ad Aloysium, qui aderat, versus, minus erratum iri, inquit, si alia quæpiam ab eo religiosa familia seligeretur: Ita enim locum non de fore præfecturis ac titulis obtinendis, quibus familiæ decor augetur. In Societate verò, omni aditu honoribus intercluso, nihil nisi dedecus superesse. Atqui id unum sibi in Societate gratissimum fore, ait Adolescens, quòd Christi Crucem, atque opprobrium se certò reperturum speraret: Si honores quæritare mens esset extremæ dementiæ duceret, certis, quos obtineret, abiectis, incertos sequi, dubiâ spe, haud dubio pretio coemptâ.

Aditus honoribus interclusus potissimè in Societate placet.

Hæc ubi dixit, veniâ datâ, in sua quisque digreditur. Interea Patri eâ de re diu noctuque meditati suspicio fuit, Aloysium hanc fallaciam & salubre mendacium (quemadmodum ipse interpretabatur, suo, uti fit, alterum palmo dimensus) studio composuisse, quò eum ab aleâ, cui plus nimio indulgebat, abstraheret. Aliquot enim ante diebus nonnulla aureorum millia lusu profuderat: quin eo ipso die, quo hæc acta sunt, alia sexmillia eodem pacto dilapidaverat. Quæ ludendi libido in

Patre

Patre deprehensa lacrymas Aloysio non semel excusserat : scilicet miseranti, non modò omnium liberorum, ac posteritatis commoda momento quasi per iocum prodigi ; verùm etiam æterna, atque immortalia bona lusionis specie ferio pessundari, ac veluti ridendo perennes lacrymas comparari. Quare dum Ferdinandus maximè lusu distentus rei domesticæ dissipandæ operam dabat, Aloysius in occulto abditus, placando aduersus Parentem Numini sollicitè studebat : quæ filij sollicitudo Parenti minimè ignota memoratæ suspitioni viâ aperuit. Verùm apud Ferdinandum aliosque cõplures rei conscios Aloysij consilium, ut simulatio crederetur, summis tamen laudibus prudentiæ nomine prædicabatur : qui planè eorū hominum mos est, quibus cum vera prudentia desit, simulatio, atque astutia eius locum, ac titulos vindicat. At cum Puer magis, magisque in singulos dies Parentem urgeret, ut potestatem, Deum vocantem sectandi, permitteret : simulque & recenti, & antiquo vivendi more ad religiosæ vitæ leges composito fidem dictis conciliaret, in Parentis animum tandem induxit, se non simulatè, ut eum a ludo abduceret, sed ex animo, ut se ipse a dubiâ factis, ac periculosâ salutis aleâ avocaret, severioris

Aloys. pro
Parente a-
leatore sol-
licitus.

Franciscus
Gözaga A-
loyfij con-
filiū Patri
cōmendat

disciplinæ suscipiendæ veniam poscere. Eam porro mentem illi Divino afflatu inditam esse, cum eadem causæ, tum Francisci Gonzagæ Franciscani Ordinis, quem de Observantiâ dicunt summi Præsidis autoritas abundè confirmarunt. Is enim cum per ea tempora sui Ordinis Monasteria lustrando peragraret; postquâ iussu Parentis, quocum veteris necessitudinis & cognationis vinculis coniunctus erat, Aloytiū varijs quæstionibus binas horas defatigasset, penitusque sensus omnes atque animum esset rimatus; tandem pronuntiavit, haud posse nisi temerè ambigi, quin ea adolescenti mens fuerit Divinitus iniecta. Quæ res tametsi Ferdinandi oculos non obscuritate falleret, sed offensione auerteret; utcumque latens a susceptâ illum sententiâ dimovere non valuit. Quare verborum lenocinijs, blanditijsque a proposito Puerum deflectere, vel moras trahere conabatur.

Aloysius
moræ im-
patiens ne-
xus abrū-
pere cogi-
tat.

Id verò præsentiens Aloysius, moræ omnis, atque expectationis impatiens, quos expedire nexus minùs valebat, abrumpere consilium cepit. Optimè enim noverat tarditatis dispēdia, atque id semper vsu venire, ut quæ tempus acerba maturet, postmodum maturata corrumpat. Quare opportunè per eos dies subla-

to è vivis Iacobo Principe, cuius in ministerio erat, quasi suo munere perfunctus, venit in Societatis nostræ Collegium unà cum Rodulpho fratre, alijsque familiaribus compluribus: cum verò post aliquod interuallum abeundi tempus instaret, cunctis, qui secum aderant, valere, domumque regredi iussis, apertè denunciat, deliberatum sibi & constitutum esse, inde nusquam vestigium movere: Patri id disertè renunciant: statuat ipse, quid de se post hac decernendum putet: ibi se responsa præstolaturum. Illi eum seriò ac satis obfirmato animo agere conspicati, domum repetunt, remque totam Patri declarant: qui cum eò tempore podagræ doloribus æstualet, mirù quantum subitâ hâc novitate percussus exarsit: verùm irâ compressâ, Salustium Petrocennium (quem forensibus causis audiendis sui vicarium præfecerat) accersitum ad se Aloysium mittit. Is verò Puerum alloquutus, eumque recenti adhuc in proposito hærentem videns, re infectâ revertitur, dominoque renunciat, Puerum in sententiâ constare, rogareque etiam atque etiam, ut ne tantum sibi utilitatis pariter ac voluptatis Pater inuideat. Ad id vitæ institutum haud dubiè a Deo vocari: vocanti autem Numini aures occludere præsertim.

Domū re-
gredi è no-
stro colle-
gio recu-
sat.

revocantis hominis infinetu, grande nefas, ac scelus esse: quod verò aliquando tandem faciendum sit, non esse cur id in præfenti non fiat. Hoc accepto responso veritus Ferdinandus, ne, si ea res in vulgus manaret, Aulæ fabulis undecumque risum captantibus cederet; iterum Petrocenium allegat, utque redeat, pro imperio iubet, urgetque modis omnibus. Ille ne constantia apud imperitos contumaciam oleret, morem gessit, redijtque.

Domū re-
vertitur,
ne contu-
max videa-
tur.

Ferdinandus paucis post diebus, sermone habito cum Francisco Gonzaga, quem antea memoravimus, de Aloysij deliberatione, per eius fidem, veterisque amicitie ac propinquitatis iura illum oravit, ut quando compertum, satis atque exploratum haberet, quantum detrimenti ex huius filij iacturâ suæ familiæ esset obuenturum, eum a consilio religiosa instituta sectandi avocaret: propositoque quàm ingens in patrio solo divinæ, suæque pariter gloriæ amplificandæ locus eilet, si eâ pietate ac prudentiâ, quâ se ipse moderabatur, subiectos populos regeret; author illi esset, uti stationem suam, & communem reipublicæ salutem minimè desereret. Ad hæc Franciscus, quâ erat libertate, atque authoritate, nec religiosum, nec Christianum hominem decere, ait, cete-

Fr. Gonzaga
Christiana
libertas.

ros

ros a religiosæ vitæ institutis, ubi Christiana virtus maximè coleretur, auertere. Ignosceret proinde, si hac unâ in re ei obsequi nequaquam posset, in reliquis omnibus eius imperia, atque adeo nutus obseruare paratus. Instat Ferdinandus, ut eò saltem perduceret, ne in Hispaniâ religiosam vitam inire vellet, sed secum in Italiam remigraret ibi sua vota persoluturus. Neque id a se exorari permisit vir prudentissimus, timens teneræ ætati ingenij facilitatem, paternasque minas in patriâ sede, veluti de regiâ ac folio, potentiores: aperte tamen non abnuit: verùm a ferdinando ad Aloysium digressus disputationem cum Patre habitam ex ordine exponit: subiicitque, religioni sibi esse, id eum hortari, uti in patriam redeat: se ipse, suamque constantiam consulat: Videat num isthæc dilatio ablationem moliatur, eique (ut sæpè fit) veluti rudimentum ponat: sibi quoque adolescenti consimile aliquid in eadem regiâ Hispanicâ olim contigisse: patrem a suis religiosum institutum meditantem, oblatam conditionem; verùm propriæ timidum imbecillitatis constanter repudiasse, atque ibidem D. Francisci Cænobio, nullâ parentum habitâ ratione, nomen dare maluisse. Parentes colendos quidem a liberis, ut qui Numinis locum

Parentes
quatenus
colendi.

ac personam teneant, quique filijs vitæ huius
 usuram tradant: at si qui sint qui Numinis vo-
 luntati reluctantes traditam vitam in omne
 æuum eripere studeant, e munere & gradu de-
 lapsos ad hostes defecisse credendos, prout E-
 vangelicum habet eloquium: *inimici hominis
 domestici eius*. Hæc cum dixisset senex, gratias
 illi egit optimus Adolefcens, semperque sese
 habiturum dixit, propterea quod suæ salutis
 amore percitus ad veritatem, non ad volunta-
 tem esset loquutus: verum haud alienum sibi
 videri, eâ in re Parentis voluntati, quousque
 Divinæ minùs apertè obstitat, obsecundare:
 iam cuncta, quæ evenire queant, longè sibi
 animo provisa: constantiam paternis ictibus
 retundendis, vel dexteritatem eludendis parem,
 Deo benè iuvante, sperare non defuturam:
 ei quem Numinis metus, unde omnis Christia-
 na fortitudo, penitus inuasit, nihil superesse
 metuendum: in omnia vitæ discrimina præ-
 ceptis libensque ruet, cuius terga Numen ira-
 tum pressit. Dato in hanc sententiam respon-
 so, mutuò ab se discesserunt: reque Ferdinan-
 do Principi a Francisco delatâ, controversia,
 Parentem inter ac filium in præsens dirempta
 est.

Christia-
 na fortitu-
 do Divino
 metu cõ-
 stat.